

978
173

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Національна спілка краєзнавців України

*Нові підходи до організації та ефективного
проведення практик в кризових умовах*
матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару

Тернопіль, 2020

weir /uzj

Бібліотека Тернопільського
національного педагогічного
університету ім. В. Гнатюка

882785

348.091.33-024.22:07
7173

Редакційна колегія

Андрій Кузишин, декан географічного факультету, доцент, канд. геог. наук
(відповідальний редактор)

Іван Каплун, керівник виробничої практики ТНПУ

Ярослав Мариняк, доцент кафедри географії України і туризму, канд. геог. наук

Віктор Мацюк, доцент кафедри фізики, канд. пед. наук

Наталія Дащенко, доцент кафедри журналістики, канд. філол. наук

Інна Поплавська, доцент кафедри географії України і туризму, канд. геог. наук
(відповідальний секретар)

*Друкується за рішенням Науково-методичної комісії географічного факультету
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
протокол № 3 від 30 листопада 2020 р.*

Нові підходи до організації та ефективного проведення практик в кризових умовах: Матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару. Тернопіль: Вектор, 2020. 60 с.

У збірнику наукових праць включені тексти доповідей викладачів Тернопільського національного педагогічного університету з широкого спектру теоретичних і прикладних питань організації та проведення практик для студентів освітніх програм, підготовка за якими здійснюється в університеті, розкрито зміст та теоретико-методичні підходи до проведення практик.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, учителів і всіх зацікавлених.

Тексти представлено у авторській редакції мовою оригіналу. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат і інших відомостей.

Адреса редакційної колегії:

Географічний факультет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2
м. Тернопіль, 46027
Тел.: +38 035 436154
e-mail: cesk.tnpu@gmail.com

Список використаних джерел

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги XXI, 2008. 300 с.
2. Кузишин А.В. Практична підготовка як інструмент формування майбутнього фахівця. Практична підготовка ЗВО: стан, виклики, перспективи: Матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару. Тернопіль: Вектор, 2019. С. 4-8.
3. Кузишин А.В. Роль практик для якісної підготовки фахівців туристичної сфери: емоційно-культурологічний та прикладний аспект. Природничо-гуманітарні аспекти вдосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців: Матеріали навчально-методичного семінару. Тернопіль – с. Гутисько (Бережанський район)., 2017. Тернопіль: Вектор. С. 4-7.
4. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: навч. посіб. Київ: Фліка, 2006. 264 с.

ТРЕНЕРСЬКА ПРАКТИКА У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

*Шандригось В.І.,
доцент кафедри теорії і методики
олімпійського та професійного спорту*

Вступ. Система підготовки фахівців з фізичної культури і спорту на рівні магістра повинна здійснюватися відповідно до сучасних вимоги державного рівня. Магістратура є другим рівнем вищої освіти, де на перший план виходить технологія: навчання фізкультурно-спортивним видам, спортивного тренування, підготовки спортсменів, засвоєння професійних умінь проведення академічних занять з спортивно-педагогічних дисциплін, тренувальних занять, спортивних змагань, планування і контролю. Причому, важлива роль відводиться професійно-педагогічній практиці студентів. Вона є невід'ємною частиною навчально-виховного процесу, спрямованого на підготовку висококваліфікованих фахівців. Вище сказане дозволяє забезпечити досягнення мети системи вищої освіти – підготовки фахівців для роботи в галузі фізичної культури і спорту [2, 3].

На сьогодні у вітчизняній науці обмежена кількість досліджень, що пов'язані з вивченням досвіду професійної підготовки магістрів з фізичної культури і спорту. Однак, слід зазначити, що у наукових працях представлені питання щодо структури та змісту окремих навчальних дисциплін [1-4].

Тому, актуальність даного дослідження пов'язана з переглядом системи підготовки даних фахівців відповідно до впровадження в навчальний процес ТНПУ імені В. Гнатюка тренерської практики і розробки відповідного навчально-методичного забезпечення.

Мета дослідження – дослідити науково-методичне підґрунтя запровадження тренерської практики її структуру та зміст.

Методи дослідження: метод системного аналізу; метод аналізу та узагальнення документальних матеріалів; метод первинного вітчизняного досвіду; метод порівняння та абстрагування.

Результати дослідження та їх обговорення. Тренерська практика в ДЮСШ є завершальним етапом професійно-педагогічної підготовки фахівця з фізичної культури в обсязі програми факультету фізичного виховання; вона забезпечує професійну адаптацію випускників до реальних умов педагогічної праці.

Тренерська практика магістрантів спеціальності 017 Фізична культура і спорт є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для отримання освітнього рівня магістра за відповідною спеціальністю і має на меті формування професійних умінь і навичок студентів для цілісного виконання професійних функцій тренера-викладача. Тренерська практика є нормативною складовою підготовки магістрів спеціальності 017 Фізична культура і спорт як майбутніх викладачів вищих навчальних закладів і відноситься до практичного розділу циклу професійної підготовки навчального плану. Проходження практики втілює один з головних принципів навчання – зв'язок теорії і практики, що відображають складну діалектику професійної підготовки магістра – майбутнього викладача вищої школи.

Тренерська практика є одним із завершальних етапів в системі практичної підготовки магістра фізичної культури і спорту. У цей період закінчують формуватися основи професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних здібностей особистості майбутнього фахівця, ставлення до педагогічної професії, які вже розвивалися під час педагогічної практики, і будуть розвиватися і доповнюватися під час науково-педагогічної практики. Від ступеня успішності роботи на даному етапі залежить професійне становлення магістранта відповідно до майбутньої спеціальності. Програма тренерської практики складена згідно освітньої програми підготовки магістра спеціальності 017 Фізична культура і спорт [5].

Основними завданнями тренерської практики є:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань магістрантів;
- розвиток потреби в педагогічній самоосвіті і постійному самовихованні;

- виховання і закріплення інтересу до професії тренера-викладача;
- формування і розвиток професійних умінь і навичок;
- вдосконалення та закріплення основ загально-педагогічних умінь і навичок, набутих в процесі навчання в університеті і під час педагогічної практики в школі;
- вдосконалення професійно-педагогічних умінь і навичок тренера-викладача з обраного виду спорту;
- практична участь студентів в організації та проведенні навчально-тренувальної, виховної, спортивно-масової, навчально-дослідницької та іншої роботи з метою накопичення педагогічного досвіду.

Відповідно до вимог освітньої програми магістранти повинні:

знати:

- медико-біологічні та психологічні основи спортивного тренування;
- форми і методи планування і організації навчально-тренувальної та змагальної роботи;
- методiku навчання і тренування в обраному виді спорту;
- перелік і зміст посадових обов'язків;

вміти:

- поповнювати запас теоретичних загальних і спеціальних знань і правильно їх використовувати;
- проєктувати цілісний навчально-тренувальний процес на основі аналізу та оцінки досягнутого рівня розвитку, стану здоров'я і рівня тренуваності юних спортсменів;
- організовувати власну діяльність тренера-викладача;
- володіти методикою проведення навчально-тренувального заняття;
- виконувати обов'язки суддів в обраному виді спорту;
- визначати рівень розвитку спеціальних фізичних і психічних якостей спортсменів на різних етапах відбору і тренувального процесу;
- систематизувати матеріали спостережень тренувального процесу;
- контролювати стан спортсменів, вплив на них фізичних навантажень і в залежності від результатів контролю, коригувати їх.

На практику відводиться 180 годин (6 кредитів ECTS), тривалість – 6 тижнів. Програма практики складається із вступу з пояснювальною запискою, містить бази практики і розподіл робочого часу магістранта; порядок організації, керівництво і зміст тренерської практики. Інформаційний обсяг складається з наступних змістовних модулів: організаційна робота; навчально-методична робота; спортивно-масова робота; виховна робота.

Організаційна робота передбачає: участь в організаційно-методичній конференції з тренерської практики; бесіду з керівником ДЮСШ про історію,

традиції, освітні та виховні функції даної установи; бесіду з завучем (методистом) з навчально-спортивної роботи; ознайомлення з програмами видів спорту для ДЮСШ; ознайомлення з нормативними документами щодо діяльності ДЮСШ.

Навчально-методична робота включає складання: індивідуального плану проходження тренерської практики відповідно до етапу навчання; робочого плану та конспектів навчально-тренувальних занять в певній групі підготовки, відповідно до навчальної програми ДЮСШ, на період проходження практики. Під час цього виду діяльності практикант повинен переглянути і провести усний і письмовий педагогічний аналіз навчально-тренувального заняття проведеного партнером по тренерській практиці, а також провести тренувальні заняття в ролі помічника тренера і в ролі тренера в закріплених групах.

Спортивно-масова робота передбачає: розробку та складання положення про змагання, сценарію і програми спортивного свята, що будуть проводитися в ДЮСШ; організацію і проведення змагання серед вихованців ДЮСШ; оформлення звітної документації про проведені змагання або спортивні свята.

Виховна робота вимагає систематично проводити записи в журналі відвідування навчально-тренувальних занять в прикріпленій групі, ознайомитися з планом виховної роботи ДЮСШ, визначити терміни проведення виховних заходів в ДЮСШ протягом навчального року, а також розробити і провести виховний захід для вихованців ДЮСШ з обраної тематики.

Після завершення практики магістранти звітують про виконання її програми. Звітними документами є щоденник практики та письмовий звіт.

Формою підсумкового контролю успішності є диференційований залік. Засоби діагностики успішності навчання містять: домашні самостійні та індивідуальні завдання, оцінки підготовки документів практики, підготовка творчого завдання, тестування знань і умінь магістрантів.

Висновки. Відповідно до сучасних вимог індустрії спорту виникає необхідність в удосконаленні системи підготовки фахівців зі спорту, тому актуальність полягає у впровадженні тренерської практики у навчальний процес ЗВО. Перспектива впровадження тренерської практики обумовлюється необхідністю та систематизацією формування знань та підвищенням вимог до магістра з фізичної культури і спорту. В результаті проходження практики здобуті знання, вміння і навички на рівні з іншими фаховими дисциплінами, дозволять майбутньому фахівцю з фізичної культури і спорту бути більш

освіченим у теоретичному плані та адаптованим до практичної діяльності сучасного суспільства.

Перспективами подальших досліджень є розробка електронного комплексу навчально-методичного забезпечення з тренерської практики, впровадження його в навчальний процес підготовки магістрів, визначення його ефективності щодо формування освіченого фахівця з фізичної культури і спорту.

Список використаних джерел

1. Борисова О.В. Проблемы и пути их решения на примере учебной дисциплины «Профессиональный спорт» / О.В. Борисова, С.Ф. Матвеев // Матер. междунар. науч.-практ. конф. по проблемам физической культуры и спорта государств-участников СНГ. Ч. 2. Минск, 2012. С. 272-275.
2. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступенями магістра та доктора філософії (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навчальний посібник. В.М. Костюкевич, О.А. Шинкарук, В.І. Воронова, О.В. Борисова. Київ: КНТ, 2017. 634 с.
3. Савченко В.Г. Професійна діяльність магістрів з олімпійського спорту / В.Г. Савченко, Н.Г. Долбишева. Дніпропетровськ, 2011. 170 с.
4. Шандригось В.І., Шандригось Г.А. Навчальна дисципліна «моделювання і прогнозування в спорті» у підготовці магістрів зі спорту. Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: зб. наук. праць. Х.: ХДАФК, 2018. С. 118-122.
5. Збірник програм навчальних дисциплін за другим (магістерським) рівнем з спеціальності 017 Фізична культура і спорт / укладачі: Ладика П.І., Шандригось В.І. ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. 115 с.